

TÜRK DİLİ 2

DERS 2

AKADEMİK MAKALE

Makale, belirli bir konuda bilgi vermek, bir konuya açıklık getirmek, bir düşünceyi savunmak için yazılan yazılardır. Makalede bir düşünce, bir iddia vardır. Bu bakımdan daha çok delil ve ispat yolu ile anlatım şeklinde yazılır.

Makale günlük konulara ilgili olabileceği gibi çeşitli bilim adamlarınca yazılmış ilmî makaleler de vardır.

Gazetelerin ilk sayfalarında yayımlanan yazılara “baş makale” veya “baş yazı” denir. Bunların yazarları “baş yazar” veya “baş muharrir” adını alır.

Makale yazarı, üzerinde durduğu, ele aldığı konuyu her bakımdan açıklamalı, düşüncelerini okuyucuya benimsetecek inandırıcılıkta olmalıdır. Bazen yapılan bir araştırmanın sonuçları belli bir plan içerisinde okuyucuya verilir.

Makalede önce konu ele alınır. Sonra düşünceler, maksada uygun bir şekilde ve belirli yönlerde geliştirilir. Araştırma sonuçları, belgeler verilir. Hatta zıt fikirler ortaya konur, tartışılır, değerlendirilir, tenkit edilir. Sonunda bütün söylenenler maksada uygun bir sonuca bağlanır.

Makaleyi okutacak olan başlığı ve girişte konunun takdimidir. Konu öyle geliştirilmeli ki okuyucu okumaktan vazgeçmemeli ve okuma isteğine kapılmalıdır. Makalede ele alınan fikirler kendi içinde tutarlı olmalıdır. Maksat açık ve anlaşılır bir dille anlatılmalıdır.

İlmî makaleler ise geniş bir araştırmaya, incelemeye dayanır. Bu yazılarda ele alınan konu etrafında yeni bir görüş ve düşünce ortaya konur ve bunlar hakkında hüküm verilir. Bunun için, konu belirlendikten sonra, o konu etrafında geniş bir bilgi toplama çalışması başlar. O zamana kadar, o konuda yazılmış bütün malzeme bir araya getirilip sınıflandırılır.

Benzer veya aynının olanlar belli gruplara ayrılır, değerlendirilir. Sonra araştırmacı kendi fikrini ortaya koyar. Bu fikri kuvvetlendiren delilleri gösterir ve sonunda bir hükme varır.

BİBLİYOGRAFYA VE DİPNOT GÖSTERME TEKNİKLERİ

DİPNOTUN KULLANILDIĞI DURUMLAR

1. Belli bir konuda herhangi bir otoriteden alıntı yapmak için kullanılır. Bilgi, olduğu gibi veriliyorsa tırnak içinde yazılır ve tırnağın bitiminde numara verilerek dipnotta kaynak belirtilir. Eğer, alıntı yapılan yazarın görüşleri dolaylı olarak anlatılıyorsa aktarmanın sonunda yine numara verilerek dipnot gösterilir.
2. Yazar, okuru alıntı yapmadığı başka bir yazara göndermeyi dipnot aracılığı ile yapılabilir. (*Ayrıca bkz.: Ayrıntılı bilgi için bkz.:*)

3. Metinde yapılan tartışmayı geliştirmek, daha iyi belirtmek ve açıklamalar yapmak için dipnot kullanılabilir. Herhangi bir yazar ile belli bir görüş üzerine düşünce birliğinde olup olmadığını belirtmek için de kullanılabilir.

Dipnotta, kitabın iç kapağından alınan bibliyografik bilgiler şu sıra izlenerek gösterilir:

1. Yazar(lar) adı
2. Kitap adı (kitabın tamamlayıcı adı dâhil)
3. Editör, hazırlayan, çeviren, derleyen
4. Varsa seri adı, seri numarası, vb.
5. Toplam cilt sayısı.
6. Baskı veya basım kaydı (ilk baskıdan sonrakiler için)
7. Yayın yeri
8. Yayınlayan
9. Yayın tarihi
10. Sayfa sayısı

BİBLİYOGRAFYA

Herhangi bir konu için başvurulacak kaynaklar, eserler listesi anlamına gelen bibliyografya kitapların ortasında ya da sonunda, makale ve araştırma yazılarının da sonunda yer almaktadır. Bibliyografyada verilen bibliyografik bilgiler ile dipnotta verilenler temelde aynı olmakla birlikte birtakım farklılıklar da söz konusu olmaktadır.

DİPNOT

Adalet Ağaoğlu, *Hadi Gidelim*,
İstanbul, Remzi Kitabevi, 1982,
s.15.

BİBLİYOGRAFYA

Ağaoğlu, Adalet. *Hadi Gidelim*.
İstanbul, Remzi Kitabevi, 1982.

AKADEMİK MAKALENİN BÖLÜMLERİ

- 1) BAŞLIK
- 2) Yazarın/ Yazarların Adı Soyadı (Dipnotta Unvan, Üniversite, e-posta adresi bilgileri belirtilir)
- 3) Öz/Özet (150-300 kelime)
- 4) Anahtar Kelimeler
- 5) İNGİLİZCE BAŞLIK
- 6) Abstract
- 7) Keywords
- 8) Giriş
- 9) Gereç ve Yöntem

10. Bulgular

11. Tartışma

12. Değerlendirme ve Sonuç

13. Teşekkür

14. Kaynakça

15. Tablolar ve Şekiller

- **İlk sayfa (Başlık sayfası):** Bu sayfada sırasıyla; başlık (İngilizce/Türkçe), kısa başlık, yazarlar listesi, kurumlar ve sorumlu yazarın iletişim bilgileri yer alır. Ayrıca ilgili dergi istiyorsa, anahtar kelimeler, çıkar çatışmasının ve kongrede sunulmuşsa bunun belirtilmesi gerekir. Başlık binlerce kişinin makaleyi okumaya devam edip etmeyeceğini göstermesi açısından son derece önemlidir. Bu nedenle dikkatle seçilmeli, basit, kısa ve ilgi çekici olmalıdır.
- **2) Özet:** Öncelikli veya bazen yalnızca okunan tek bölüm olması açısından çok önemlidir. Özet makaleyi temsil etmeli, 150 - 300 kelime arasında olmalı, kısaltma, referans, şekil, tablo ve atıf içermemelidir. Dergilerin yazım kurallarına bağlı olarak özetler yapılandırılmış veya yapılandırılmamış türde olabilir. Yapılandırılmış özetlerde, amaç, metot, bulgular ve sonuç başlıkları ile başlayan 4 ayrı paragraf yer alırken; yapılandırılmamış olanlarda bu alt başlıklar yer almaz ve tek paragrafta sunulur.
- **3) Ana metin:** Giriş, yöntem, bulgular, tartışma, değerlendirme ve sonuç olmak üzere beş alt bölümden oluşur.

a) Giriş (Introduction): Makalenin odaklandığı ve konuyu özetleyerek tanıtan bölümdür. Çalışmanın gerekli olduğuna dikkat çekilen bu bölüm, kısa, genel, abartısız, dikkat çekici, hakemi uyaran, ancak kızdırmayan ve okuyucuyu kavrayan nitelikte olmalıdır. Giriş bölümünde amaç tam olarak aktarılmalı, konuyu vurgulayan önceki çalışmalar tanımlanmalı, çalışılacak hipotez ve çıkacak sonuçların önemi kısa ve öz olarak anlatılmalıdır. Bu bölümün sonunda araştırmanın niçin yapıldığı (amacı) çok net olarak ifade edilmelidir.

b) Gereç ve Yöntem (Material and Methods): Araştırmanın planlama aşamasında yazılması gereken ve buna göre araştırmanın yapıldığı bölümdür. Çalışmanın kurgusu (ileriye dönük, kesitsel, geriye dönük, kontrollü vb.), araştırma materyali (hastalar veya deney hayvanları), çalışmaya alınma ve dışlanma kriterleri, varsa kullanılan ilaçlar veya kimyasal maddeler, analizlerde kullanılan yöntemler, araçlar ve işlemler açık bir şekilde yazılmalıdır. Etik kurul onayları ve kullanılan istatistiksel yöntemler bu bölümde yer almalıdır.

c) Bulgular (Results): Girişte belirlenen veya çözümü aranan sorunları yanıtlayan, çalışma sonucunda ulaşılan verileri anlaşılır ve etkili bir şekilde ortaya koyan, hoş giden veya gitmeyen verileri objektif olarak sunan bölümdür. Burada yalnızca bulgular verilir; hiçbir yorum yer almaz. Küçük sayılarda yüzde (%) yerine mutlak sayı verilir. Ondalık sayılar gereğinden fazla uzatılmaz (örneğin, yaş ortalaması: 25,731 yerine 25,7).

d) Tartışma: Bu bölümde tipik sıralama; pozitif, nötral, negatif ve pozitif şeklinde olmalıdır (4-6).

i. Pozitif: Başlangıçtaki pozitif bölümde, ana bulgular vurgulanır ve sonuçlar değerlendirilir. Önceki bölümler (giriş, yöntem, bulgular) tekrarlanmaz. Bulgular bölümünde verilmeyen hiçbir veri ilk defa tartışmada geçmemelidir. Bulunan sonuçlar bir mantık çerçevesinde tartışılır. Tartışma pozitif yöne çekilmeye çalışılır ve negatifler pozitiflerin içine sıkıştırılır.

ii. Nötral: Bu bölümde, sunulan çalışma diğer çalışmalar ile karşılaştırılır. Benzerlik ve farklılıklara yorumlar getirilir. Yalnızca destekleyenler değil, aksi yönde olanlar da kullanılır. Bulguların içerdiği yenilikler vurgulanır.

iii. Negatif: Çalışmanın zayıf yönlerin anlatıldığı ve buna rağmen çalışmaya niçin inanıldığıının anlatıldığı bölümdür. Zayıf yönler kurgu yanlışlığı, seçim ikilemi, karıştırıcı faktörler, örneklem küçüklüğü, bazı parametrelerin tayin edilememesi, takip dışı kalan hastalar, veri eksikliği vb. şeklinde olabilir.

iv. Pozitif: Tartışmanın sonunda yer alacak pozitif bölümde ise, çalışmanın güçlü taraflarının altı çizilir. Varılan sonuçlar ve ileride yapılabilecek çalışmalara yönelik öneriler ile bitirilir. Böylelikle, önceki çalışmalardan farklı olarak neler yapıldı, bulguların verdiği mesaj nedir, bu çalışma ne işe yaradı, bu probleme daha fazla açıklık getirmek veya çözmek için ne tür çalışmalar yapılmalı gibi sorulara yanıtlar bulunmalıdır.

Ayrıca tartışma bölümünde gereksiz iddialardan sakınmalı (dünyanın ilk çalışması, en büyük veritabanı gibi), diğer çalışmaları doğrudan eleştirmemeli (eleştirdiğiniz araştırmacı sizin hakeminiz olabilir), aşırı spekülasyonlardan kaçınmalı ve çalışma bulguları dışına taşan sonuçlara varılmamalıdır.

e) Sonuç

Sonuç bölümünde genel bir değerlendirme yapılır. Makalede genel olarak varılan sonuçlar sıralanır.

Teşekkür bölümü: Araştırmanın yapılması veya makalenin yazılmasında (gramer ve dil açısından kontrol, istatistik veya parasal katkı gibi) yardımı olan ancak yazarlar listesinde yer almayan kişi veya kurumlara teşekkür edilen bölümdür.

Kaynaklar: Kaynaklar gönderilecek derginin yazım kurallarına uygun şekilde yazılır ve yazı içinde geçiş sırasına göre numaralandırılır. Kaynaklar konu ile doğrudan ilgili, derginin yazım kurallarında belirtilen sayıyı geçmeyen, makale içi kaynak numaraları ile tutarlı, yalnızca güncel kaynakları değil, o konuda yapılmış en önemli çalışmaları da (eski tarihli olsa da) içeren, doğru okunan ve bir diğer kaynaktan doğrudan alıntı yapılmayan makalelerden seçilmelidir.

Tablolar ve şekiller: Veri sunumunda açıklık ve etkinlik sağlar. Basit, kolay ve anlaşılır olmalıdır. Her tablo ayrı birer Word dosyası, her şekil ayrı bir resim dosyası (JPEG veya TIF) olarak hazırlanır. Altında açıklayıcı bilgiler ve kısaltmalar verilebilir. Tablo ve şekillerde yer alan bilgiler metin içinde tekrarlanmaz, ilgili tablo veya şekile ait kısa açıklamalar bulgular bölümünde yazılır (“..... sonuçlarımız Tablo 2’de ve Şekil 3’te sunulmuştur” gibi). Tablo başlıkları tablonun üstüne, şekil başlıkları şeklin altına yazılır. Tablolarda enine çizgiler kullanılmaz

<http://www.hasekidergisi.com/archives/archive-detail/article-preview/bilimsel-bir-makale-nasl-yazlr-ve-yaymlanr/6203>

AKADEMİK MAKALE TÜRLERİ

- 1. Araştırma/Deney Makalesi

Bir ya da daha fazla araştırma ve deneyin sonucunda ortaya çıkan çalışmanın, araştırmayı yapan kişilerce yazılması ile ortaya çıkan makalelerdir. Bu makaleler birincil kaynak türlerinden birisi olarak değerlendirilir. Makalenin başlığında veya özetinde “çalışma, araştırma, ölçüm, denekler, veri, etki, anket veya istatistiki” gibi kelimelerin bulunması deneysel bir araştırma yapıldığını gösterir.

2) Vaka Çalışması

Sıklıkla veya nadiren görülen ve klinik açıdan önem arz eden vakaların detaylı açıklamasıdır.

3) Derleme Makale

Derleme makaleler, başkalarının çalışmalarından veya deneylerinden elde edilen sonuçların özetlenmesiyle oluşturulur. Genel eğilimlerin tanımlanması veya daha geniş çaplı, genel çıkarımlara varılması amacıyla yazılır. Yapı olarak akademik makaleler olsalar da, derleme makaleler birincil bir bilgi kaynağı veya araştırma makalesi değildir. Ancak bu makalelerin referans listesi, birincil kaynakları ve araştırma makalelerini içerir.

4) Meta-Analiz (Toplu Çözümleme) Makalesi

Meta-analiz, aynı hipoteze aynı şekilde yaklaşan iki veya daha fazla birincil çalışmanın sonuçlarının matematiksel bir sentezidir.

5) Mektuplar veya Muhaberat

Acil olarak yayınlanması elzem görülen önemli güncel çalışma ve araştırma sonuçlarının kısa açıklamalarıdır. Örneğin, daha önce tedavisi mümkün olmayan rahatsızlıkların tedavisine yönelik çığır açacak çalışmalar gibi.

6) Kuramsal (Teorik) Makale

Belirli bir bilgi alanındaki soyut prensipleri içeren veya onlara atıfta bulunan makalelerdir. Özgün deneysel bir çalışma içermese ve deneysel veriler sunmasa da bilimsel bir makale çeşididir.

7) Uygulamalı Makale

Bir tekniği, iř akışını, yönetim veya insan kaynakları konularını tanımlayan makalelerdir.

8) Mesleki Muhaberat, Kitap İncelemeleri, Editöre Mektuplar

Birçok akademik dergi tarafından yayınlanan ancak yapısal olarak akademik olmayan, bir uzmanlık alanındaki çalışmalarla ilgili makalelerdir.

<https://www.sametkasik.com.tr/bilimsel-arastirma-makale-turleri.html>